

Suomen Unesco-toimikunta

Toimintakertomus 2008

UNESCO 2008/Vietnam/Justin Mott

YK:n kasvatusta, tiede- ja kulttuurijärjestö Unesco (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) perustettiin vuonna 1945. Perussääntönsä mukaisesti sen tehtävänä on "myötävaikuttaa rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseen edistämällä kansojen välistä yhteistyötä kasvatuksen, tieteen ja kulttuurin avulla". Unesco on yksi YK:n erityisjärjestöistä. Erityisjärjestöt ovat itsenäisiä kansainvälisiä järjestöjä, joilla on omat jäsenvaltionsa, omat päätösvaltaiset ja toimeenpanevat elimensä sekä oma budjettinsa. Unescon peruskirjan allekirjoitti vuonna 1946 yhteensä kaksikymmentä valtiota. Järjestöön kuuluu nykyisin 193 jäsenmaata.

Unescon toimialat ovat kasvatusta, luonnontieteet, humanistiset ja yhteiskuntatieteet, kulttuuri mukaan lukien maailman kulttuuri- ja luonnonperintö sekä viestintä mukaan lukien kirjastot, arkistotoimi ja informatiikka. Unescon päämaja sijaitsee Pariisissa. Järjestön kotisivun osoite on www.unesco.org.

Unesco oli ensimmäinen kansainvälisen sivistisyhteistyön järjestö, joka avautui Suomelle toisen maailmansodan jälkeen. Suomi liittyi Unescoon kymmenen vuotta järjestön perustamisen jälkeen vuonna 1956. Vuotta aikaisemmin Suomi oli hyväksytty Yhdistyneiden kansakuntien jäseneksi.

Unescon ja jäsenmaiden välisinä yhteistoimintaeliminä toimivat suurimmassa osassa jäsenmaita kansalliset Unesco-toimikunnat. Kansalliset toimikunnat ovat Unescon erityispiirre YK-järjestelmässä – Unesco on ainoa YK-järjestö, jolla on kansallisten toimikuntien muodostama verkosto tukenaan. Ne luovat aintulaatuisen globaalien verkoston järjestön ja jäsenmaiden välille. Useimmilla jäsenmailla on lisäksi pysyvä edustusto Unescossa. Myös edustustot toimivat linkkinä Unescon ja jäsenmaiden välillä.

Heti Suomen liittymisen jälkeen asetettiin opetusministeriön alaisuuteen Suomen Unesco-toimikunta, jonka tehtävänä on avustaa valtioneuvostoa Unescon toimintaan liittyvien kysymysten valmistelussa ja hoidossa. Toimikunnan jäsenet edustavat järjestön eri toimialoja ja sen kautta saatetaan koulutus-, tiede-, kulttuuri- ja viestintäalan suomalaiset asiantuntijat Unescon maailmanlaajuisten verkostojen yhteyteen. Toimikunnan tehtäviin kuuluu myös viestittää kuvaa suomalaisista opetus-, tutkimus-, kulttuuri- ja viestintäaloista Unescolle ja sen kautta järjestön jäsenmaille ympäri maailman. Suomen Unesco-toimikunnan sihteeristötehtäviä hoidetaan virkatyönä opetusministeriön kansainvälisten asiain sihteeristössä.

Sisällysluettelo

1. Johdanto	4
2. Suomen Unesco-toimikunta	5
3. Toiminta	8
3.1. KOULUTUS	9
3.2. KULTTUURI	10
3.3. TIEDE	11
3.4. VIESTINTÄ	12
4. Hyödyllistä tietoa Unescosta	13
Liite: Valtioneuvoston asetus Suomen Unesco-toimikunnasta 1262/2002	14

1. Johdanto

Vuoden 2008 aikana aloitettiin jo valmistautuminen seuraavaan ohjelma- ja budjettikauteen 2010–2011. Suomi vastasi aihetta koskevaan Unescon pääjohtajan konsultaatioon. Unesco-toimikunta oli keskeisessä roolissa vastauksen valmistelussa. Lisäksi asiakokonaisuutta käsiteltiin kokouksissa ensin muiden Pohjoismaiden kanssa toukokuussa Göteborgissa ja sitten Euroopan ja Pohjois-Amerikan alueellisessa konsultaatiossa kesäkuussa.

Professori Tapio Markkasen johtamalle toimikunnalle vuosi 2008 oli toinen toimintavuosi. Toimikunta kokoontui varsinaisiin kokouksiin kuusi kertaa. YK:n vuosituhattavoitteisiin liittyvät tehtävät työllistivät edellisten vuosien tapaan toimikuntaa. Erityisesti toimikunta perehtyi Koulutus kaikille (EFA)-prosessiin, joka kytkeytyy myös YK:n lukutaidon vuosikymmeneen 2003–2012.

Ulkoasianministeriö julkaisi vuoden aikana uudet monenkeskistä yhteistyötä koskevat linjaukset. YK-strategia "Yhteistyön maailma" ja "Monenkeskinen yhteistyö Suomen kehityspolitiikassa" -linjaus antavat suuntaviivoja YK-toimintaan. Toimikunta jatkoi kokouksissaan erillisen Unesco-linjauksen valmistelua näiden ja pysyvän edustuston laatiman selvityksen pohjalta. Ulkoasianministeriössä myös toteutettiin organisaatiouudistus, jossa Unesco-asioiden hoito siirtyi Poliittiselle osastolle.

Vuoden aikana alkoi Unescon tiedeohjelmien kansallisen koordinaation uudelleenjärjestely. Toimikunta antoi prosessiin tukensa ja näkemyksensä. Eräs vuoden kohokohdista oli Presidentti Martti Ahtisaarelle myönnetty Unescon rauhanpalkinto. Suomi näkyi hienosti palkintojenjakotilaisuudessa Pariisissa loka-kuussa. Samana vuonna presidentti Ahtisaarelle myönnettiin myös Nobelin rauhanpalkinto.

2. Suomen Unesco-toimikunta

Unescon perussäännön artiklassa 7 jäsenvaltioita veloitetaan perustamaan kansallinen toimikunta, jossa ovat edustettuina hallitus ja tärkeimmät koulutuksen, tieteen ja kulttuurin alaan kuuluvia kysymyksiä hoitavat kansalliset yhteisöt. 196 kansallista Unesco-toimikuntaa muodostavat koko maailman kattavan ainutlaatuisen yhteistyöverkoston. Suomeen perustettiin oma Unesco-toimikunta vuonna 1957 kansalliseksi neuvoo-antavaksi asiantuntijatoimikunnaksi ja yhteistoimintaelimeksi.

Valtioneuvosto kutsuu Suomen Unesco-toimikuntaan puheenjohtajan ja lisäksi enintään yksitoista muuta jäsentä, joiden tulee edustaa Unescon toiminnan eri aloja. Jäsenten lisäksi opetusministeriö kutsuu toimikuntaan, sitä ensin kuultuaan, tarvittavan määrän asiantuntijoita. Toimikunnan toimikausi on neljä kalenterivuotta. Opetusministeriön ja ulkoasiainministeriön edustajilla on oikeus olla toimikunnan kokouksissa läsnä ja heillä on niissä puheoikeus. Kansallinen toimikunta on neuvoo-antava yhteistyöelin suhteessa Unescoon, valtioneuvostoon ja opetusministeriöön.

Toimikunnan tehtävät on lueteltu Suomen Unesco-toimikunnasta vuonna 2002 annetun uudistetun asetuksen (*toimintakertomuksen liitteenä*) toisessa pykälässä: ”Unesco-toimikunnan tulee antaa opetusministeriölle ja valtioneuvostolle lausuntoja ja tehdä aloitteita asioista, jotka koskevat:

- toimenpiteitä, jotka aiheutuvat Unescon yleiskokousten ja hallintoelinten sekä Unescon järjestämien kansainvälisten kokousten ja neuvottelujen päätöksistä ja suosituksista Suomessa;
- Unescon toimintaan liittyviä muita laajakantoisia ja periaatteellisia kysymyksiä;
- Suomen edustusta Unescon yleiskokouksissa ja hallintoelimissä sekä sen järjestämissä kokouksissa ja neuvotteluissa;
- muita Unescon toimialoja koskevia kansainvälisen yhteistyön kysymyksiä, jotka opetusministeriö määrää toimikunnan käsiteltäviksi; sekä
- Unescon päämäärien ja toiminnan tunnetuksi tekemistä.”

Toimikunnan kokoonpano vuosille 2007–2010 vahvistettiin valtioneuvoston päätöksellä 21.3.2007. Toimikunta kokoontui varsinaisiin kokouksiin vuoden 2008 aikana kuusi kertaa (23.1., 12.3., 24.4., 21.5., 20.11. ja 16.12.). Kokouksissa toimikunta keskittyi muun muassa seuraaviin aiheisiin:

- Koulutus kaikille (EFA) -prosessin seuraaminen ja tukeminen. Toimikunta seurasi ohjelman etenemistä sekä perehtyi erityisesti pohjoismaiden rahoittamasta Capacity Building for EFA -ohjelmasta tehtyyn arviointiin ja joulukuussa Oslossa järjestettyyn EFA-konferenssiin. Marras kuun kokouksessa aiheesta alustivat ulkoasiainministeriön kehitysyhteistyöosaston opetusalan neuvonantaja Jussi Karakoski sekä konsultti Juho Uusihakala. Vuosittain julkaistavassa EFA Global Monitoring -raportissa oli tänä vuonna hyvin esillä Suomelle keskeiset teemat kuten hyvä hallinto, koulutuksellinen tasa-arvo ja erityisryhmien koulutusmahdollisuudet. Koulutussektorilla toimikunnan huomiota saivat myös Genevessä pidetty Kansainvälisen kasvatuskonferenssi ICE, jossa Suomen valtuuskunta valtiosihteeri Heljä Misukan johdolla oli keskeisessä roolissa.

- Unescon pääjohtajan konsultaatio, joka pohjusti ohjelma- ja budjettikautta 2010–2011. Ohjelmakonsultaatiota edelsivät pohjoismainen kokous sekä Euroopan ja Pohjois-Amerikan alueen toimikuntien kokous. Pohjoismaat tukevat edelleen vahvasti Unescon uudistusta ja hallinnon tehostamista osana laajempaa YK-järjestelmän reformia. Toimikunta seurasi myös seuraavana vuonna olevan pääjohtajavaalin ehdokasasettelua.
- Vuoden aikana alkoi Unescon tiedeohjelmien kansallisen koordinaation uudelleen organisointi. Toimikunta käsitteli ja suunnitteli kokouksissaan ohjelmien koordinaation järjestämistä.
- Edellisenä vuonna Suomessa voimaan astunut kulttuuridiversiteettisopimus ja kulttuurisen monimuotoisuuden suojeluun liittyvät kysymykset olivat esillä vuoden aikana erityisesti liittyen sopimuksen hallitustenvälisen sopimuskomitean ylimääräisiin istuntoihin kesäkuussa ja joulukuussa.
- Erillisenä teemana toimikunnassa oli esillä myös saamelaislasten hyvinvointia ja oikeuksien toteutumista tarkastellut selvitys, jonka Suomen, Ruotsin ja Norjan lapsiasiavaltuutetut yhteistyössä laativat. Toimikunnan jäsen, lapsiasiavaltuutettu Maria Kaisa Aula esitteli keskeisiä tuloksia Suomen saamelaisalueilla nuorille tehdystä haastattelututkimuksesta.

Toimikunnan kokoonpano 2007–2010

Puheenjohtaja

professori Tapio Markkanen, Helsingin yliopisto

Varapuheenjohtaja

ohjelmistoalueen johtaja Olli-Pekka Heinonen, YLE

Jäsenet

lapsiasiavaltuutettu Maria Kaisa Aula

professori Timo Cantell, Sibelius-Akatemia

opetusneuvos Irmeli Halinen, Opetushallitus

professori, tutkimusjohtaja Juha Kämäri, Suomen ympäristökeskus

johtaja Johanna Maula, Kansainvälinen kulttuurikeskus Caisa

pääjohtaja Jussi Nuorteva, Kansallisarkisto

teatteriohjaaja, puheenjohtaja Raija-Sinikka Rantala, Teatterin tiedotuskeskus

asiamies Juha Rekola, Suomen Journalistiliitto, Viestintä ja kehitys -säätiön puheenjohtaja

professori Rauni Räsänen, Oulun yliopisto

kansanedustaja Jutta Urpilainen, Suomen YK-liiton puheenjohtaja

Johanna Maulan sijaisena toimikunnan työskentelyyn osallistui johtaja Gunvor Kronman, Hanasaaren ruotsalais-suomalainen kulttuurikeskus, ja toukokuuhun saakka Juha Kämärin sijaisena tutkimusprofessori Jyrki Luukkanen, Tulevaisuuden tutkimuskeskus. Ulkoasianministeriön edustajana toimikunnan kokouksiin osallistui ulkoasiainsihteri Aino Elfvengren.

Suomen Unesco-toimikunnan sihteeristötehtävistä vastaa opetusministeriö ja sen pääsihteerinä toimii kulttuuriasianneuvos Zabrina Holmström. Opetusministeriön muut Unesco-asioita hoitavat virkamiehet olivat vuonna 2008 suunnittelija Hannu Vainonen ja kansainvälisen vaihdon sihteeri Aila Rapeli. Unesco-työssä avustivat korkeakouluharjoittelijat Maaret Jokela ja Noora Huuki. Toimikunnan sihteerinä toimi Karoliina Tikka.

3. Toiminta

Unesco-toimikuntien kokous Sveitsissä

Puheenjohtaja Tapio Markkanen osallistui Suomen edustajana Sveitsin Unesco-toimikunnan kutsumaan kolmanteen ns. Luganon kokoukseen 18.–20.4. Kokouksen aiheena oli kansallisten toimikuntien asema ja rooli suhteessa Unescoon ja toisiinsa. Osallistujia oli 13 Euroopan maasta. Kokouksessa Suomen Unesco-toimikunnan asema ja toiminta saivat myönteistä huomiota.

Pääjohtajan konsultaatio kaudesta 2010–2011

Kevään ja kesän aikana valmisteltiin Suomen vastaus Unescon pääjohtajan konsultaatioon, joka pohjusti ohjelma- ja budjettikautta 2010–2011. Aihetta käsiteltiin kahdessa kokouksessa: Euroopan ja Pohjois-Amerikan alueen toimikuntien kokouksessa Haagissa ja Antwerpenissa 31.5–4.6. sekä pohjoismaisessa kokouksessa Göteborgissa 7. – 9.5.

Haagin ja Antwerpenin kokoukseen osallistuivat toimikunnan puheenjohtaja Tapio Markkanen ja pääsihteeri Zabrina Holmström. Pohjoismaisessa kokouksessa Suomea edustivat ulkoasiainsihteerit Aino Elfvengren, opetusneuvos Annu Jylhä-Pyykönen, suunnittelija Hannu Vainonen, pääsihteeri Zabrina Holmström, ulkoasiainneuvos Yrjö Länsipuro ja puheenjohtaja Tapio Markkanen. Suomella oli kokouksessa vetovastuu kulttuuriryhmästä. Kokouksessa esillä olivat muun muassa Koulutus kaikille (EFA) -ohjelma, sananvapaus- ja open access -teemat, kulttuuridiversiteettisopimuksen toimeenpano ja tilastoinnin merkitys sekä kulttuurin huomioiminen kehitysyhteistyössä.

Ulkoasianhallinnon uudet YK-linjaukset ja kuulemistilaisuus

Ulkoasianministeriö järjesti 28.5. Helsingissä kuulemistilaisuuden Suomen YK-politiikasta ja ajankohtaisista globaalipoliittisista kysymyksistä. Tilaisuuden yhteydessä julkaistiin Suomen ulkoasianhallinnon YK-strategia "Yhteistyön maailma". Pääsihteeri Zabrina Holmström osallistui tilaisuuteen Unesco-toimikunnan edustajana. YK-strategian valmisteluun toimikunta kontribuoi osallistumalla opetusministeriön lausunnon muodostamiseen.

YK-strategian lisäksi ulkoasianministeriö julkaisi kesäkuussa "Monenkeskinen yhteistyö Suomen kehityspoliitikassa" -linjauksen. Linjaus nojaa edellisenä vuonna hyväksytyyn kehityspoliittiseen ohjelmaan ja täydentää YK-strategiaa. Lisäksi toimikunta jatkoi kokouksissaan erillisen Unesco-linjauksen valmistelua.

Presidentti Ahtisaarelle rauhanpalkinto

Presidentti Ahtisaarelle myönnettiin Félix Houphouët-Boigny -rauhanpalkinto elämänmittaisesta työstä maailmanrauhan hyväksi. Palkinto on perustettu Unescon aloitteesta. Palkinnonjakotilaisuus järjestettiin 2.10. Unescon päämajassa Pariisissa. Tilaisuudessa puhuivat mm. Unescon pääjohtaja Koïchiro Matsuura sekä Suomen hallituksen edustajana valtiosihteeri Teija Tiilikainen. Tilaisuudessa esiintyi suomalainen pianisti Tuija Hakkila. Toimikuntaa edusti pääsihteeri Zabrina Holmström. Toimikunta lähetti presidentti Ahtisaarelle onnittelut palkinnon johdosta.

Alivaltiosihteeri Rasin vierailu Unescoon

Alivaltiosihteeri Marjatta Rasi vieraili Unescossa presidentti Ahtisaaren Félix Houphouët-Boigny -rauhanpalkinnon luovutusseremonian yhteydessä 2.10. Alivaltiosihteeri Rasi tapasi koulutussektorista vastaavan apulaispääjohtajan Nicholas Burnettin ja muita sihteeristön edustajia.

3.1. KOULUTUS

Vierailu Elinikäisen oppimisen instituuttiin

Toimikunnan pääsihteeri Zabrina Holmström, ylitarkastaja Ulla-Jill Karlsson opetusministeriön aikuis-koulutuksen tulosalueelta, opetusneuvos Heikki Kokkala pysyvästä edustustosta ja pääsihteeri Eeva-Inkeri Sirelius Vapaan sivistystyön yhteisjärjestöstä vierailivat 28.3. Elinikäisen oppimisen instituutissa (UIL) Hampurissa. Vierailun tarkoitus oli keskustella ajankohtaisista Unescon ja UIL:n toimintaan liittyvis-tä asioista ja erityisesti Suomen roolista vuonna 2009 pidettävässä aikuiskoulutuksen maailmankonfe-renssissa. UIL:n toiminta on uudistumassa ja sen roolia politiikka-asiantuntijana jäsenmaiden suuntaan vahvistetaan.

ICT-aiheinen asiantuntijakokous Hämeenlinnassa

Tampereen yliopiston Hämeenlinnassa sijaitseva ammattikasvatuksen tutkimus- ja koulutuskeskus ja sen UNESCO Chair in Global e-Learning professori Tapio Varis järjesti yhdessä jordanialaisen yhteistyö-tahonsa kanssa kansainvälisen asiantuntijakokouksen "Ubiquitous ICT for Sustainable Education and Cul-tural Literacy". Kokous pidettiin 6.-7.10. Toimikunta myönsi kokoukselle suojeluksensa ja tapahtuman loppuraportti julkaistiin toimikunnan julkaisusarjassa.

Filosofian esseekilpailu kouluille

Suomen Unesco-kouluverkosto järjesti yhdessä Itämeri-verkoston, Filosofian ja elämäntiedon opettajat ry:n (FETO) ja Suomen filosofisen yhdistyksen (SFY) kanssa filosofisen esseetapahtuman Itä-meren maiden perusopetuksen sekä lukioiden ja ammattioppilaitosten oppilaille. Palkinnot jaettiin Unescon kansainvälisenä filosofian päivänä 20.11. Tapahtuma toimi samalla Suomen joukkueen karsin-tana Helsingissä toukokuussa 2009 järjestettäviä filosofian olympialaisia varten.

Kansainvälinen kasvatuskonferenssi ICE Genevessä

Kansainvälinen kasvatuskonferenssi ICE (International Conference on Education) järjestettiin Genevessä 25.–28.11. Konferenssin teema oli "Inclusive Education: The Way of the Future". Konferenssin järjesti IBE (International Bureau of Education), joka on Unescon alaisuudessa toimiva kasvatustieteiden instituutti.

Konferenssia edelsi yhdeksän valmistelevaa seminaaria ympäri maailman. Näistä seminaareista neljässä oli Opetushallituksesta pääalustaja ja muutenkin Suomen koulutusalan asiantuntijuudesta oltiin proses-sissa kiinnostuneita. Euroopan ja Pohjois-Amerikan alueen valmisteleva kokous pidettiin Latviassa 24.–26.2. teemanaan "Inclusive Education: from Policy Dialogue to Collaborative Action". Lisäksi Opetushal-litus järjesti yhteistyössä Unesco/IBE:n asiantuntijoiden kanssa Pohjoismaiden valmistelevan seminaarin Helsingissä 6.-7.3. Suomen valtuuskuntaa Genevessä johti valtiosihteeri Heljä Misukka ja siihen kuuluivat opetusneuvos Ritva-Sini Merilampi opetusministeriöstä, opetusneuvos Jussi Pihkala opetusministe-riöstä, opetusalan neuvonantaja Jussi Karakoski ulkoasianministeriöstä, erityisasiantuntija Ritva Järvinen Opetushallituksesta, professori Hannu Savolainen Joensuun yliopistosta sekä KT (h.c) Onerva Mäki Jy-väskylän yliopistosta. Konferenssin varapuheenjohtajana toimi toimikunnan jäsen Irmeli Halinen.

Onerva Mäelle Comenius-palkinto

Tohtori Onerva Mäelle myönnettiin Unescon kansainvälinen Jan Amos Comenius -palkinto. Palkintoa hänelle ehdottivat Jyväskylän yliopisto ja Niilo Mäki -säätiö. Toimikunta tuki esitystä lämpimästi. Palkin-non luovutustilaisuus järjestettiin Genevessä kansainvälisen kasvatuskonferenssin ICE:n yhteydessä 26.11. Comenius-palkintoa on jaettu vuodesta 1992 lähtien noin 60 kasvatustieteiden asiantuntijalle ja edis-täjälle. Onerva Mäki on ensimmäinen palkinnon saanut suomalainen.

Koulutus kaikille -konferenssi

Korkean tason Koulutus kaikille (EFA) -konferenssi järjestettiin Oslossa 16.–18.12. Konferenssin aiheina olivat opetuksen hallinto, opettajapula sekä rahoitus, sen ennakoitavuus ja finanssikriisin vaikutus rahoitukseen.

Vuoden 2009 konferenssien valmistelut alkoivat

Vuoden aikana valmisteltiin jo seuraavana vuonna Brasiliassa pidettävää aikuiskoulutuksen maailmankonferenssia sekä Pariisissa järjestettävää korkeakoulutuksen maailmankonferenssia. Aikuiskoulutuksen maailmankonferenssia valmisteleva Euroopan ja Pohjois-Amerikan alueen kokous pidettiin 3.-5.12. Budapestissa. Kokoukseen osallistuivat pääsihteeri Matti Ropponen, ylitarkastaja Ulla-Jill Karlsson, pääsihteeri Eeva-Inkeri Sirelius Vapaan sivistystyön yhteisjärjestöstä sekä Unesco-toimikunnan pääsihteeri Zabrina Holmström.

EVTEK-ammattikorkeakoululle tunnustusta

Unescon kansainvälinen UNEVOC-keskus myönsi EVTEK-ammattikorkeakoululle UNEVOC-keskuksen palkinnon tunnustuksena Unescon päämäärien edistämisestä teknillisessä ja ammatillisessa koulutuksessa ja UNEVOC-verkoston jäsenyydessä toimimisesta.

www.unesco.org/education

3.2. KULTTUURI

Unescon ja YK:n Sivilisaatioiden Allianssin yhteistyöpöytäkirja

Unesco ja YK:n Sivilisaatioiden Allianssi AoC solmivat yhteistyöpöytäkirjan tammikuussa 2008. AoC:n ystävämaiden kansallisten koordinaatiopisteiden ensimmäinen kokous pidettiin Pariisissa 2.-3.10. Suomen yhteyshenkilöksi on nimetty ihmisoikeus- ja demokratiasuurlähettiläs Kari Kahiluoto. Pääsihteeri Zabrina Holmström oli mukana opetusministeriön edustajana kansallisessa AoC-verkostossa.

Opettajille koulutusta Struven ketjusta

Suomen Unesco-kouluverkosto järjesti yhdessä Maanmittauslaitoksen, Suomen Tammen ja Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen Seuran kanssa Jyväskylässä maailmanperintöopetuksen opettajatilaisuuden 17.3. Ohjelmassa esiteltiin Struven ketjua Unesco-kohteena ja mahdollisuuksia kohteen käyttämiseen koulujen opetuksessa. Struven mittausketju liitettiin Unescon maailmanperintöluetteloon vuonna 2005 ja se edustaa tieteen ja tekniikan kulttuuriperintöä.

Vähemmistökielikonferenssi Hanasaarissa

Hanasaarissa järjestettiin Vähemmistökielikonferenssi 27.–28.11. Konferenssi oli osa bilateraalista merkkivuosioprojektia 1809 – Uusi Suomi, uusi Ruotsi. Tilaisuus käsitteli vähemmistökieliä Ruotsissa, Suomessa sekä Virossa. Toimikunta osallistui konferenssin valmisteluun ja puheenjohtaja oli jäsenenä konferenssin valmisteluryhmässä. Myös Ruotsin Unesco-toimikunta oli mukana tapahtuman järjestäjänä. Unescon sihteeristöstä konferenssiin osallistui ohjelma-asiantuntija Mauro Rosi.

Kulttuuriomaisuuden suojelun työryhmä aloitti toimintansa

Opetusministeriön asettama kulttuuriomaisuuden suojelun työryhmä 2008–2009 aloitti toimintansa. Työryhmä toteuttaa ja edistää aiemman Haagin työryhmän (Unescon 1954 sopimus kulttuuriomaisuuden suojelusta aseellisten selkkausten sattuessa) tuottamia suosituksia. Ryhmän puheenjohtajana

toimii neuvotteleva virkamies Hannele Seitsonen opetusministeriöstä. Ryhmän jäsenenä on mm. suunnittelija Hannu Vainosen opetusministeriöstä sekä pysyvänä asiantuntijana toimikunnan jäsen Jussi Nuorteva Kansallisarkistosta.

www.unesco.org/culture

3.3. TIEDE

Unescon tiedeohjelmien kansallinen koordinointi

Vuoden aikana alkoi Unescon tiedeohjelmien kansallisen koordinaation uudelleenjärjestelyt. Suomen Akatemia, joka on koordinoinut Suomessa moniin Unescon tiedeohjelmiin osallistumista, luopui tehtävästä. Unescolla on luonnontieteissä useita ohjelmia ja yhteiskuntatieteissä MOST-ohjelma (Management of Social Transformations). Ohjelmille etsittiin uudet koordinaatiotahot. Ohjelmien tueksi perustettiin kansallinen koordinaatioryhmä, jossa on edustus myös Unesco-toimikunnasta. Tieteellisten seurain valtuuskunnan tiedeakatemiajaosto toimii koordinaatioryhmän sihteeristönä.

Naiset ja tiede -apuraha

L'Oréal Finland Oy:n ja Suomen Unesco-toimikunnan yhteistyö biotieteiden edistämisessä jatkui. Naiset ja tiede -apuraha jaetaan joka toinen vuosi biotieteiden parissa toimivalle naistutkijalle. Apurahahaun vuoden 2008 kierrokselle tuli 19 hakemusta. Hakemukset olivat korkeatasoisia ja palkinto sai hyvin näkyvyyttä julkisuudessa. Puheenjohtaja Tapio Markkanen toimi palkinnon juryn jäsenenä. L'Oréal Finland Oy:n ja toimikunnan yhdessä isännöimä palkinnonjakotilaisuus järjestettiin 6.6. Biomedicumissa. Tilaisuuteen osallistuivat puheenjohtaja Markkanen ja pääsihteerit Zabrina Holmström.

www.unesco.org/science

www.unesco.org/new/en/social-and-human-sciences

3.4. VIESTINTÄ

Tekijänoikeusseminaari Kirjan ja ruusun päivänä

Unescon aloitteesta 23.4. Kirjan ja ruusun päivänä vietetään myös kansainvälistä tekijänoikeuksien päivää. Luovan työn tekijät ja yrittäjät (Lyhty) yhteistyössä opetusministeriön kanssa järjestivät tekijänoikeusseminaarin Helsingissä Finlandia-talolla. Tilaisuudessa puhuivat muun muassa immateriaalioikeuksista vastaavat ministerit kulttuuriministeri Stefan Wallin ja työministeri Tarja Cronberg.

Lehdistönvapauden päivän seminaari

Kansainvälistä lehdistönvapauden päivää vietettiin Helsingissä 29.4. seminaarilla "Horjuuko sananvapaus? Sensuuria ja sananvapautta Suomessa ja Kiinassa". Tilaisuuden järjestivät Journalistiliitto, Sanoma-lehtien liitto, Amnestyn Suomen osasto, Suomen PEN ja Viestintä ja kehitys -säätiö Vikes yhteistyössä Unesco-toimikunnan kanssa. Opetusministeriön tervehdyksen esitti valtiosihteerit Stefan Johansson.

Pyöreä pöytä turvallisuudesta ja journalismista

Unesco ja International News Safety Institute järjestivät 9.6. Pariisissa journalismin turvallisuutta käsitelleen pyöreän pöydän tilaisuuden "Creating a Global Culture of Safety in Journalism". Toimikunnan jäsen Juha Rekola osallistui asiantuntijapaneeliin.

www.unesco.org → *communication and information*

4. Hyödyllistä tietoa Unescosta

Suomen maksuosuus ja muu tuki Unescolle

Suomen jäsenmaksu Unescolle maksetaan opetusministeriön määrärahoista. Vuonna 2008 Suomen jäsenmaksuosuus oli noin 1,4 miljoonaa euroa.

Kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemista ja edistämistä koskevan yleissopimuksen toimeenpanoon myönnettiin 20 000 euroa, Anti-doping -sopimuksen toimeenpanoon ja seurantaan 20 000 euroa ja Maailmanperintörahoon n. 13 000 euroa.

Suomen vapaaehtoinen, ns. budjetin ulkopuolinen tuki Unescolle suoritetaan ulkoasiainministeriön määrärahoista. Vuonna 2008 vapaaehtoista tukea myönnettiin Koulutus kaikille -prosessin (Education for All, EFA) teknisen avun ohjelmalle "Capacity Building for EFA" 550 000 euroa ja kansainväliselle viestinnän kehittämisohjelmalle IPDC:lle 200 000 euroa sekä kansainväliselle koulutussuunnitteluinstituutille IIEP:lle 200 000 euroa. Toimittaja Irmeli Seipäjärven viestintäasiantuntijan tehtävää Ramallahin Unesco-toimistossa jatkettiin vuodelta eteenpäin 23.10.2008 alkaen.

Töihin tai harjoitteluun Unescoon

Unescon sihteeristöä johtaa pääjohtaja. Vuonna 2008 pääjohtajana toimi japanilainen Koichiro Matsuura. Unescon sihteeristössä ja kentällä työskenteli noin 2 100 henkilöä.

Unesco tarjoaa laajan valikoiman työmahdollisuuksia, joihin useimmiten valikoituu asiantuntijoita järjestön päätoimialoilta kulttuurin, koulutuksen, tieteiden ja viestinnän sektoreilta. Työmahdollisuuksia on kuitenkin myös hallinnon, rahoituksen, henkilöstöasioiden ja viestintäteknologian aloilla.

Unescoon on mahdollista päästä myös palkattomaan harjoitteluun 1–4 kuukaudeksi. Harjoittelu on tarkoitettu ylempää korkeakoulututkintoa suorittaville opiskelijoille tai jatko-opiskelijoille, tutkijoille ja virkamiehille.

www.unesco.org/employment

Suomalaiset Unescossa

Vuonna 2008 Unescon sihteeristössä ovat työskennelleet Anssi Yli-Hietanen Senior Treasury Officerina, Katja Konkola päällikkönä henkilöstöosastolla, Tarja Turtia ohjelma-asiantuntijana viestintäsektorilla, Eero Porko hankintavirkamiehenä hallintosektorilla, Annukka Lipponen apulaisohjelma-asiantuntijana tiedesektorilla, Suvi Mellavuo HIV/AIDS -kysymyksiin erikoistuneena apulaisasiantuntijana kasvatusektorilla, Laura-Mari Rinta apulaisasiantuntijana kasvatusektorilla (Unescon aikuiskoulutuksen kasvatusinstituutti, Hampuri), Tiina Greggilä-Jouini toimistotyöntekijänä viestintäsektorilla, Irmeli Seipäjäarvi

viestintäneuvonantajana Unescon Ramallahin toimistossa, Tarja Virtanen Almatyn toimiston johtajana sekä Katja Frostell Assistant Publication Officerina Unescon tilastoinstituutti UIS:ssä Montrealissa.

Harjoittelijana Unescon sihteeristössä työskentelivät 12.5.–11.7. Anna Anttila sekä 9.12. alkaen Linda Toivio.

Pysyvä edustusto

Suomen pysyvänä edustajana Unescossa toimi suurlähettiläs Pertti Majanen. Edustustossa työskentelivät lisäksi ministerineuvos Pia Hillo ja assistentti Marja Richard. Kirsi Vanamo-Santacruz aloitti vuoden lopussa Hillon seuraajana. Edustustossa harjoittelijana oli Liisamari Herala Lapin yliopistosta 31.3.–26.6.

Liite: Valtioneuvoston asetus Suomen Unesco-toimikunnasta 1262/2002

Annettu Helsingissä 19 päivänä joulukuuta 2002

Valtioneuvoston asetus Suomen Unesco-toimikunnasta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty opetusministeriön esittelystä, säädetään 11 päivänä kesäkuuta 1999 annetun perustuslain 119 §:n nojalla:

1 §

Suomen ja Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön, jäljempänä Unesco, välisten yhteyksien hoidossa avustaa opetusministeriötä Suomen Unesco-toimikunta, joka toimii Unescon Suomen puolesta 10 päivänä lokakuuta 1956 allekirjoitetun perussäännön mukaisena kansallisena neuvoa antavana asiantuntijatoimikuntana ja yhteistoimintaelimenä.

2 §

Unesco-toimikunnan tulee antaa opetusministeriölle ja valtioneuvostolle lausuntoja ja tehdä aloitteita asioista, jotka koskevat:

- 1) toimenpiteitä, jotka aiheutuvat Unescon yleiskokousten ja hallintoelinten sekä Unescon järjestämien kansainvälisten kokousten ja neuvottelujen päätöksistä ja suosituksista Suomessa;
- 2) Unescon toimintaan liittyviä muita laajakantoisia ja periaatteellisia kysymyksiä;
- 3) Suomen edustusta Unescon yleiskokouksissa ja hallintoelimissä sekä sen järjestämissä kokouksissa ja neuvotteluissa;
- 4) muita Unescon toimialoja koskevia kansainvälisen yhteistyön kysymyksiä, jotka opetusministeriö määrää toimikunnan käsiteltäviksi; sekä
- 5) Unescon päämäärien ja toiminnan tunnetuksi tekemistä.

3 §

Unesco-toimikunnan tulee vuosittain tehdä ehdotus toimintasuunnitelmaksi ja antaa kertomus edellisen vuoden toiminnasta.

4 §

Valtioneuvosto kutsuu Unesco-toimikuntaan puheenjohtajan. Lisäksi valtioneuvosto kutsuu toimikuntaan enintään yksitoista muuta jäsentä, joiden tulee edustaa Unescon toiminnan eri aloja.

Toimikunta valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan.

Jäsenten lisäksi opetusministeriö kutsuu toimikuntaan, sitä ensin kuultuaan, tarvittavan määrän asiantuntijoita.

Opetusministeriön ja ulkoasiainministeriön edustajilla on oikeus olla toimikunnan kokouksissa läsnä ja heillä on niissä puhevalta.

5 §

Unesco-toimikunta kokoontuu kokouksen puheenjohtajan kutsusta ja on päätösvaltainen, kun kokouksen puheenjohtajan lisäksi viisi muuta jäsentä on saapuvilla. Äänestettäessä asiat ratkaistaan yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänten mennessä tasan ratkaisee kokouksen puheenjohtajan ääni.

6 §

Unesco-toimikunnan puheenjohtajan ja jäsenten toimiaika on neljä kalenterivuotta kerrallaan. Jos puheenjohtaja tai jäsen eroaa kesken toimikauden, kutsuu opetusministeriö hänen tilalleen uuden puheenjohtajan tai jäsenen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

7 §

Unesco-toimikunnan sihteeristötehtävistä vastaa opetusministeriö. Toimikunnan pääsihteerinä toimii opetusministeriön määräämä virkamies, joka hoitaa tehtävää virkatehtävänä.

8 §

Unesco-toimikunta voi asioiden valmistelua varten asettaa työvaliokunnan.

Toimikunta voi järjestäytyä tehtäviensä, Unescon ohjelmien ja toimialojen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla jaostoihin tai työryhmiin, joiden puheenjohtajat toimikunta valitsee. Unesco-toimikunnalla on oikeus käyttää toimikuntaan kuulumattomia asiantuntijoita.

9 §

Unesco-toimikunnan puheenjohtajalle, jäsenille ja sihteereille sekä asiantuntijoille voidaan suorittaa kokouspalkkiota ja matkakustannusten korvausta opetusministeriön määräysten mukaan.

10 §

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

Tällä asetuksella kumotaan Suomen Unesco-toimikunnasta 11 päivänä maaliskuuta 1966 annettu asetus (163/1966) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen. Ennen asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 19 päivänä joulukuuta 2002

Kulttuuriministeri Kaarina Dromberg

Vanhempi hallitussihteeri Fredrik Forsberg

YHTEYSTIEDOT

Suomen Unesco-toimikunta

Opetusministeriö
Kansainvälisten asiain sihteeristö
PL 29, 00023 VALTIONEUVOSTO
Puh. 09-160 04
Sähköposti: unesco@minedu.fi
www.minedu.fi

UNESCO

7, place de Fontenoy
75352 Paris, France
Puh. +33-1-45 68 10 00
www.unesco.org

Suomen pysyvä edustusto Unescossa

Délégation permanente de Finlande auprès de l'UNESCO
1, rue Miollis
75015 Paris, France
Puh. +33-1-4568 3433
Sähköposti: sanomat.une@formin.fi
www.finlandunesco.org

Suomen UNESCO-toimikunta
Finlands UNESCO-kommission
Finnish National Commission for UNESCO